

Juni 2019

”Vi ärver inte jorden av våra fäder...”

Du känner säkerligen igen det gamla indianordspråket. Även om orden har många ord på nacken, känns det som om de sällan har varit mer aktuella än nu. Klimatdebattens olika komponenter får medialt utrymme mer eller mindre på daglig basis.

I denna debatt har lantbruket och lantbrukare inte sällan kommit att utmålas som en del av problemet, vilket naturligt har resulterat i upprörda känslor bland de utpekade ”miljöbovarna” och andra landsbygdsanhängare. Sedan en tid tillbaka ljuder dock även ett annat ljud i skällan.

De senaste åren har intresset för markfrågor ökat både nationellt och internationellt och jordbruksmark har allt oftare kommit att ses som en resurs i klimatdebatten. I IPCC:s klimatrapport från oktober 2018 konstateras att kolinlagring i mark är den billigaste metoden med den största potentialen för att minska koldioxidhalten i atmosfären. För att denna förhoppning skall bli verklighet krävs att vi lär oss hur vi praktiskt kan lagra in atmosfäriskt kol i åkermark och, så klart, att det finns lantbrukare som praktiserar denna praktik.

Sedan en tid tillbaka arbetar RådNu tillsammans med en grupp lantbrukare, rådgivare och forskare som hyser ett gemensamt intresse för det som kallas för conservation agriculture (CA) och hur man kan arbeta med att förbättra en åkermarks jordhälsa. För egen del var bekantskapen med begreppet jordhälsa ny. Medan jordhälsa är mycket uppmärksammat i bland annat USA, har det än så länge inte studerats i någon större utsträckning i Sverige. En av dem som har tittat lite närmare på begreppet är Hanna Williams, rådgivare vid HIR Skåne. I sitt examensarbete, som handlar om just jordhälsa, skriver hon:

”Begreppet jordhälsa handlar om att ha en frisk och levande matjord som är full av biologisk aktivitet. En definition av jordhälsa är att en hälsosam jord är ett levande ekosystem som kan leverera ekosystemtjänster och funktioner som främjar växter, djur och människor, utan att påverka miljön negativt”.

Tillsammans i gruppen försöker vi hitta möjligheter att genomföra praktiska försök i fullskala på gårdsnivå. Vi vill grunda detta arbete i lantbrukarnas lokala platskänedom och att på ett strukturerat sätt sammanställa de erfarenheter som görs på olika sätt. Vi håller även på att planera för en konferens med just jordhälsa som

tema, vilken förhoppningsvis kommer att kunna gå av stapeln till vintern. En viktig pusselbit är förstås finansieringen av arbetet – något som vi arbetar med just nu. Mer information kommer – så håll ögonen öppna!

Varför involverar sig då RådNu i frågor som rör just jordhälsa? Jo, RådNus uppdrag är att stödja det svenska agrara kunskapssystemet i frågor som rör metodutveckling och som bidrar till en ökad hållbarhet och konkurrenskraft i lantbruket. I detta fall har vi utgått från en uttrycklig önskan från en grupp lantbrukare som känner sig frustrerade och ensamma i arbetet med sin egen kunskapsutveckling kring odlingsstrategier som utgår från CA och som tar hänsyn till jordhälsan. Det är också ett exempel på ett initiativ som kommer från praktiken, men där kunskapssystemet inte kan möta behoven som finns. Hur löser man detta? Det är också en fråga för RådNu. En jord med en god hälsa förväntas stå emot extremväder – både regn och torka – bättre än en jord med sämre jordhälsa. Det finns därför goda skäl för både den enskilde lantbrukaren och för samhället i stort att lära sig mer om frågan.

Det man lånar bör man ta hand om med försiktighet och lämna tillbaka i ett gott skick. Det är något som de flesta av oss har blivit lärda och som vi alltjämt fortsätter att lära våra barn. För såväl den framtida svenska livsmedelsförsörjningen som för klimatets skull bör vi därför ägna själva jorden – myllan – ökad uppmärksamhet. RådNu ser fram emot att få fortsätta att vara en del i detta spännande och viktiga kunskapsfält.

Känner du frustration över något annat ämnesområde, som dagens agrara kunskapssystem av någon anledning har svårt att hantera eller som ”faller mellan stolarna”? Hör gärna av dig till oss på RådNu! Tillsammans och med gemensamma krafter kanske vi kan få något att hända.

Med dessa ord önskar vi på RådNu alla våra läsare en skön sommar!

Jenny Höckert

Forskare på RådNu

RådNu ●

Kompetenscentrum
för rådgivning